

Huvudansökan, kandidatprogrammet i filosofi (undervisning på svenska) Urvalsprov 3.6.2021 kl. 14.00–17.00

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Provet består av 2 delar. Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på de olika delarna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan de olika delarna under provets gång. Om någon del blir på hälft sparas den senaste versionen som ditt provsvar. Svara på alla delar.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet. Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

Bedömningen av urvalsprovet

Urvalsprovet består av 2 delar. Du kan få 0–50 poäng för båda delarna. Del 1 bedöms för alla som deltagit i provet och de sökande rangordnas utgående från resultatet. Del 2 bedöms endast för de 9 sökande som klarat sig bäst i del 1. Om flera sökande har samma poäng som den 9 bästa sökande, bedöms del 2 för alla dessa sökande.

Du kan bli antagen endast om du får minst 25 poäng i del 1 och minst 25 poäng i del 2. Poängen för alla delar räknas ihop. De sökande som får flest poäng antas.

Förhandsmaterial för urvalsproven

Georg Henrik von Wright (1993), "Analytisk filosofi. En historisk-kritisk betraktelse", in Åke Andersson and Nils-Eric Sahlin (eds.), Tolv filosofiska uppsatser tillägnade Bengt Hansson, Nya Doxa, Nora: 207–32. Translation Stig Nystrand.

Bedömningsgrunder (allmänna)

Bedömningen grundar sig på hur väl skribenten behärskar helheter, graden av begreppslig precision, språklig tydlighet, förmågan att förstå karaktären hos filosofiska frågor, förmågan att analysera filosofiska problem och förmågan att självständigt utveckla dem.

Del 1

Essäuppgifter som baserar sig på provlitteraturen (0–50 poäng)

Uppgift 1.1

Uppgiften i del 1 baserar sig på följande litteratur: Georg Henrik von Wright: *Analytisk filosofi—en historisk-kritisk betraktelse*.

Enligt von Wright innebar den analytiska filosofins uppkomst en revolutionerande omvälvning i tänkandet. Under 1900-talets andra hälft har denna filosofiska riktning dock enligt von Wright drabbats av en identitetskris när den antagit formen av en "etablerad" tankeriktning. Han menar att det är viktigt för den analytiska filosofins vidare utveckling att komma fram till en förståelse av dess särdrag, både vad gäller dess styrkor och dess svagheter. I *Analytisk filosofi—en historisk-kritisk betraktelse* ger von Wright en mångfacetterad bild av den analytiska filosofin, inte bara genom att lyfta fram motstridiga element inom den utan också genom att belysa kontrasten till andra filosofiska strömningar. Samtidigt argumenterar han för att det finns ett klart samband mellan den analytiska filosofins uppkomst och utveckling och det han kallar "tidsandan". Redogör för huvuddragen i von Wrights tankerörelse. (0–50 poäng, max. 5000 tecken, inklusive mellanslag)

Poängkriterier 1.1

Det vi lägger vikt vid då det gäller fråga 1 är den sökandes förmåga att utifrån ovan angivna kriterier behandla den problematik som von Wright diskuterar i den essä som hör till litteraturen för urvalsprovet. von Wright ger en mångfacetterad bild av den filosofiska strömning som ger anspråk på att kallas "analytisk filosofi" och belyser den ytterligare i kontrast till strömningar som inte är analytiska. Vi bedömer i vilken grad den sökande förmår återge de inbördes motstridiga element som von Wright identifierar och som gör det svårt att ge en entydig bild av den analytiska filosofin. von Wright menar också att det finns ett klart sammanhang mellan den analytiska filosofins uppkomst och utveckling och det han kallar "tidsandan" i den samtida kulturen. Här vill vi se att den sökande uppfattat att den analytiska filosofin uppstår i en tid som präglas av en tro på vetenskapliga och teknologiska framsteg, men att den har varit oförmögen att hantera och kritiskt behandla konsekvenserna av de verkningar som den framväxande vetenskapen har haft på vår tillvaro. Ett bra svar ger vid handen att den sökande har kunnat tillägna sig huvuddragen i von Wrights problematik och är förmögen att återge och självständigt reflektera över den enligt de angivna kriterierna.

Del 2

Materialbaserad uppgift (0–50 poäng)

Uppgiften i del 2 baserar sig på materialdelen nedan.

Materialet som delas ut under provet får användas endast för urvalsprovet. Av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att dela materialet vidare.

Materialdel

Filosofen Derek Parfit är känd för ett tankeexperiment vars syfte är att utforska våra intuitioner om personlig identitet. Tankeexperimentet, här återgivet i något modifierad form, ställer följande fråga: kan en person som blir teletransporterad från en plats till en annan fortfarande sägas vara samma person som förut, och i så fall, på vilka grunder? Föreställ dig en "teletransportatör", en maskin som skannar och registrerar en persons molekylära komposition i minsta detalj. Den bryter också ned personen till minsta elementarpartikel och skickar både partiklarna och informationen om partikelkompositionen till månen. På månen finns en motsvarande maskin som tar emot informationen och partiklarna, och återskapar personen till det tillstånd den befann sig i vid inskanningstillfället. Experimentet förutsätter att den återskapade personen minns allting som föregick inskanningstillfället och upplever sig ha blivit transporterad till månen för att fullfölja det uppdrag som gjorde att hon klev in i maskinen. En slutsats många drar är att det är samma person såtillvida att han/hon verkligen upplever vad som kallas "psykologisk kontinuitet" med den person som genomgick skanningen. Ett sätt att testa giltigheten hos den slutsatsen är att i tanken undersöka olika variationer av det ursprungliga upplägget. Vi kan till exempel fråga oss om vi fortsätter vara övertygade om att det är samma person om det bara är informationen om personens komposition som skickas till månen men inte själva partiklarna. Personen återskapas då från en helt annan uppsättning partiklar men är trots det psykologiskt kontinuerlig med den person som skannades på jorden och fysiskt exakt likadan. Ingen iakttagare kan observera någon skillnad mellan den på jorden skannade och den på månen återskapade personen. Vi kan också tänka oss följande variation för att se om det förändrar våra intuitioner. Föreställ er att maskinen vid ett tillfälle, på grund av funktionsstörningar, bara skannar personens molekylära komposition men lämnar personen fysiskt intakt. Den personen kliver ur maskinen och undrar varför hon fortfarande är kvar på jorden. Informationen skickas i alla fall till månen där en exakt kopia skapas som också upplever psykologisk kontinuitet med personen som klev in i maskinen på jorden. Nu står två personer utanför varsin maskin, den ena på jorden och den andra på månen. Är båda två samma person som den som ursprungligen klev in i maskinen för skanning eftersom båda två är psykologiskt kontinuerliga med den personen? Om båda två är identiska med personen som klev in i maskinen, är personen på månen därför också identisk med den på jorden fast de inte längre är psykologiskt kontinuerliga med varandra? Hädanefter upplever de olika saker och har därför olika uppsättning minnen.

Uppgift 2.1

Den text du har fått återger, något modifierat, ett tankeexperiment som Derek Parfit genomför i boken *Divided Minds and the Nature of Persons*. Det är tänkt att belysa våra intuitioner om personlig identitet. Diskutera vad du tycker att tankeexperimentet säger dig om personers identitet. Kan outtalade bakgrundsantaganden ha påverkat tankeexperimentets utformning eller finns det andra sätt att se på saken som kanske illustreras med hjälp av ytterligare varianter på Parfits tankeexperiment. (0–50 poäng, max. 5000 tecken, inklusive mellanslag)

Poängkriterier 2.1

I fråga 2 förväntar vi oss att den sökande uppvisar en förmåga att filosofiskt hantera det tankeexperiment som delgavs de sökande. Tanken är att den sökande utifrån ovan angivna kriterier ska ta ställning till ett filosofiskt problem utan att i förväg ha bekantat sig med det. Den sökande förväntas uppvisa en förståelse för vad det är som tankeexperimentet är tänkt att belysa samt en förmåga att diskutera det ur olika synvinklar och kritiskt bedöma de olika synvinklarnas trovärdighet.